

# AUTONÓM ANATÓMIA

A Magyar Képzőművészeti Egyetem és az Eszterházy  
Károly Katolikus Egyetem Képzőművészeti és  
Művészetelméleti Intézet hallgatóinak munkái



DEÁK 17  
YOUTH ART | GYERMEK ÉS IFJÚSÁGI  
GALLERY | MŰVÉSZETI GALÉRIA

# AUTONÓM ANATÓMIA

## AUTONOMOUS ANATOMY

2022.10.21. – 2022.12.17.

**Kiállított alkotók / Exhibiting artists:** BAJZEK Zsófia / BÁLINT Norbert László / BODA László / BODÓR Gergő / BORZA Emese / BÖLÖNI Szidónia / CSAJBÓK Martin / CSÁSZÁR Veronika / DRABIK Anna / DREZBACH Dóra / ÉLES Melinda / ERDÉLYI Kitti / FEKETE Noémi / GACSÁLYI Bíborka / HAJBA Lídia Magdolna / HORVÁTH Rita / KALÁZI Anna / KELEMEN Annaróza / KOMENDÁT Zsuzsanna / LACKÓ Réka / LÁPOSI Zsófia / LIKÁR Gréta / MAJNÁR Mónika / MARTINECZ Nóra / MEZEY Viktória / OROSZI Renáta / SCHELL Réka / SIKLÓDI Fruzsina / SOCZÓ Tamás Sándor / SOMORJAI Kinga Cseperke / SVED Angelika / SZABÓ Erzsébet / SZURKOS Boglárka / SZÉPE Márta / TÁMBA Vince / THERNESZ Emma / TOME CZ Dániel / VIGH Krisztina / VIGH Virág

**Kurátor / Curator:** HORVÁTH Dániel

**Partnerek / Partners:** Magyar Képzőművészeti Egyetem, Eszterházy Károly Katolikus Egyetem

**Műszaki partner / Technical partner:** AVIAN SYSTEMS Kft.



Láposi Zsófia: Anatomy of the letter

# ELŐSZÓ

A Deák17 Gyermekek és Ifjúsági Művészeti Galéria 2022-re azt a célt tűzte ki maga elé, hogy közvetlen kapcsolatot alakítson ki a már korábban elért gyermekközönsége mellett a fiatal felnőttekkel is. Az év során számos egyetemi órát tartottunk felsőoktatásban résztvevő hallgatóknak, most pedig a test tematikáját középpontba állítva, egy időben rendeztük meg a MOME hallgatóinak Találkozások. Ösvényeinken: Veled II. című projektjének kiállítását, valamint az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Képzőművészeti és Művészetelméleti Intézetének és a Magyar Képzőművészeti Egyetem hallgatóinak Autonóm anatómia című tárlatát.

Míg a Találkozások a test akadályoztatását dolgozza fel az EGYMI Mozgásjavító Intézet diákjaival közösen, addig az Autonóm Anatómia kiállítás festő, szobrász, tervezőgrafikus, képgrafikus és képalkotás szakos hallgatók anatómia hívószóra készített, elsősorban fotóalapú és mediális jellegű munkáit állítja ki.

Noha az anatómiát az emberek többsége orvosi tudományterületként ismeri, a képzőművészetben a művészeti anatómiarajz máig előkelő szerepet tölt be, melyet számos nemzetközi és hazai képzőművészeti egyetemen kötelező tantárgyként oktatnak. Természetesen az absztrakt művészet, a digitális médiumok és technikák, az installatív és konceptuális tendenciák térhódításával szerepe csökkenni látszott, és manapság is vita folyik arról, hogy a 21. században szükség van-e még az akadémikus szemléletű manuális rajzi anatómia-ismeretekre. Ugyanakkor a figurális művészet népszerűsödésével és az animáció műfajának megjelenésével számos szakon újra megerősödött a jelentősége.

Ennek a vitának és a módszer újragondolásának az eredményét tükrözi a Deák17 Galéria Autonóm Anatómia kiállítása, amelyben Horváth Dániel festőművész és egyetemi oktató új módszerének köszönhetően egyesül az akadémikus művészi anatómiai tradíció és a kortárs, kísérletező, belső inspirációból merítő művészetszemlélet.

*GARAMI Gréta*

*igazgatóhelyettes, Deák17 Gyermekek és Ifjúsági Művészeti Galéria*

# FOREWORD

*The Deák17 Youth Art Gallery set the goal to establish, by 2022, a direct connection with the young adult age group in addition to the one established earlier with younger age groups, as its mission involves working with students between the ages of 3 and 23. In the course of the year, we held a number of university classes with students participating in higher education; now, with a focus on the topic of the body, we have organized simultaneously an exhibition of the MOME students' project entitled Meetings. On our Paths: With You II and the collection Autonomous Anatomy by the Institute of Art Theory of the Eszterházy Károly Catholic University and the Hungarian University of Fine Arts.*

*While Meetings addresses barriers to the body together with the students of the EGYMI Movement Development Institute, the exhibition Autonomous Anatomy presents primarily photography-based and media-like works created by students studying painting, sculpture, design, graphic arts and fine arts related to the catchphrase anatomy.*

*Although most people are familiar with anatomy as an area of medical science, drawing anatomy plays a prominent role in the visual arts to the present day, and is taught as a mandatory subject at a number of foreign and Hungarian fine arts universities. Naturally, its role appears to be diminishing with the growing influence of abstract art, digital media and techniques, and installation and conceptual tendencies, and there is even a debate nowadays over whether the subject of manual anatomy drawing from an academic approach is necessary in the 21st century. At the same time, its significance in a number of subject areas has been reinforced with the popularity of figurative art and the establishment of the genre of animation.*

*The products of this debate and a rethinking of the method are reflected in the Deák17 Gallery's exhibition Autonomous Anatomy, in which the tradition of academic anatomy drawing is combined with a contemporary, experimental approach to art drawing on internal inspiration thanks to the new methods of the painter and university instructor Dániel Horváth.*

Gréta GARAMI

*Deputy director, Deák17 Youth Art Gallery*





# AUTONÓM ANATÓMIA

A Magyar Képzőművészeti Egyetem és az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Képzőművészeti és Művészetelméleti Intézet hallgatóinak munkái

A Barcsay Jenő-féle, nagy hagyományokkal rendelkező, rajzi alapú művészeti anatómiaoktatás 21. századi kiegészítéseként tekinthetünk Horváth Dániel egyetemi adjunktus projektalapú anatómiakurzusára. A kurzus során kiadott feladat célja az emberi test vizuális értelmezése, megértése volt, amely azonban nem stúdium alapú, hanem autonóm, önálló, műfaji megkötésektől szabad műveket eredményezett. A kiindulási alap minden esetben a valós emberi test volt – melytől a hallgatók szabadon eltértek, torzzá, hibriddé vagy éppen átmenetivé alakítva azt.

Az anatómia lehetőséget ad arra, hogy egy olyan témáról nyissunk párbeszédet, mely minden korosztály számára fontos, de a Deák17 Galéria célközönségét jelentő fiataloknak alapvetően meghatározó: ez pedig a test-reprezentációk kérdése. Az emberi test vizsgálata révén az alkotások az értelmezés – újraértelmezés állandó körforgásában, kritikusan, mégis játékosan dolgozzák fel a témát. A témakörön belül szóba kerülnek olyan résztémák, mint például a test hátrálató tényezőként történő értelmezése, törekeny fizikai burokként való megjelenése, ezzel együtt a mesterséges „test-pótlékok”, protézisek látványja; a személyiséget meghatározó testkép; a változóban lévő test; a testet összetartó vázrendszer, a csontok, inak, szövetek vizuálisan is izgalmas, érzékeny megnyilvánulásai. A kiállításon fiatal képzőművészek még egyetemi hallgatóként készült munkáit láthatjuk – így a kora huszoneves ön-testképek még autentikusabban mutatkozhatnak meg.

A kiállított művek műfajilag meglehetősen széles skálán mozognak: a kevés hagyományos festészeti, grafikai munka mellett számos fotó-, videóalapú mediális alkotás és több – vegyes technikával, vagy szokatlan anyaghasználattal készült – objekt is kiállításra kerül. Emellett pedig hallgathatunk zenét, láthatunk táncot, kipróbálhatunk számítógépes játékok és megtekinthetünk gifeket is.

A projektalapú anatómiaoktatást Horváth Dániel festőművész a Magyar Képzőművészeti Egyetemen és az egri Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Képzőművészeti és Művészetelméleti Intézetében oktatta 2014 és 2021 között – e két képzés legjavából mutatunk be válogatást, az egyetemi hallgatók munkáiból.



# AUTONOMOUS ANATOMY

*Works of the students of the Hungarian University of Fine Arts and the Institute of Art Theory of the Eszterházy Károly Catholic University*

*The project-based anatomy course of the university adjunct Dániel Horváth can be seen as a 21st century complement to tradition-rich, drawing-based art anatomy instruction, in the same vein as Jenő Barcsay. The aim of the task assigned in the course of study was the visual interpretation and understanding of the human body, producing a work of art that was autonomous, independent and free from the constraints of genre, rather than one based on study. The starting point was in all cases a real human body – from which the students freely deviated, transforming it into a hybrid, distorting it or making it transient.*

*Anatomy provides an opportunity to start a conversation about a topic that is important to all age groups, but is definitive for the youth audience targeted by the Deák17 Gallery: the matter of body representations. Through an examination of the human body, the works address the topic critically, yet playfully, in a constant cycle of interpretation and re-interpretation. Within the topic there emerge sub-topics, for example the interpretation of the body as an impeding factor, its presentation as a fragile physical shell, and with this the sight of artificial “body replacements”, prostheses; the body image that defines personality; the body in a state of change; the visually exciting, delicate manifestations of the body’s cohesive framework, bones, tendons and tissue. In the exhibition, we see the work of young visual artists made when they were still university students – thus showing the twenty-something’s self-image of the body even more authentically.*

*The exhibited works are in a broad range, in terms of genre: in addition to the few conventional painted or graphic works, there are on display a number of photography- and video-based media works and several objects created using mixed techniques or unusual materials. We can also listen to music, watch dance, try out a computer game and look at GIFs.*

*The project-based anatomy instructor and painter Dániel Horváth gave courses at the Hungarian University of Fine Arts and the Institute of Art Theory of the Eszterházy Károly Catholic University between 2014 and 2021. We present a selection of the best work of university students from these two courses.*







Balról jobbra: Somorjai Kinga Cseperke: Ujjlenyomatok; Oroszi Renáta: Kéz; Éles Melinda: Cím nélkül



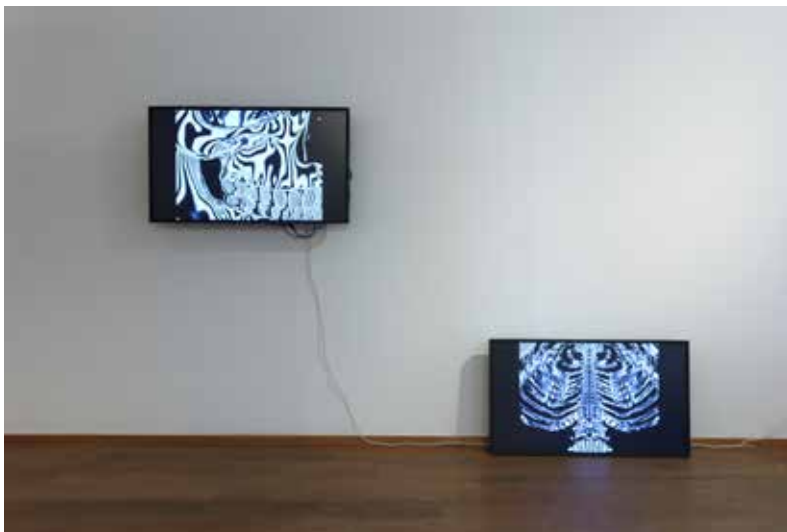
Boda László: Atlas (funzine)



Bodór Gergő: Cím nélkül



Kalázi Anna: Cím nélkül



Mezey Viktória: Cím nélkül



Komendát Zsuzsanna: Bordakosár







Az előtérben: Bálint Norbert László: Cím nélkül;  
a háttérben: Gacsályi Bíborka Test-kép I., II.



Hajba Lídia Magdolna: Csigolya-gyűrű



**Előtérben: Császár Veronika: Anatomy class (videóanimáció),  
a háttérben: Drabik Anna: Művészeti Anatómia tanulókártya**



Balról jobbra: Mezey Viktória: Cím nélkül;  
Horváth Rita - Vigh Krisztina: Protézisek (objektek);  
Erdélyi Kitti: Csontzene



Soczó Tamás: Sleipnir I., II.;  
Támba Vince: Cím nélkül.  
A háttérben: Erdélyi Kitti: Csontzene.

# MEGNYITÓ BESZÉD

## A CSONT MINT METAFORA

Vajon amikor ránézünk egy másik emberre, eszünkbe jut-e, hogy belül, a testében, a ruhája, a bőre, a húsa alatt – csontok vannak? Vajon kell-e ezt tudnunk? Vajon hozzátartozik-e a csontozata, a vázszerkezete az identitásához?

Az Autonóm anatómia című kiállítás a csontokok keresztül mutatja fel az embert, pontosabban az ember „legbelső magvát” – s amikor erre gondolunk, akkor leginkább az merül fel bennünk, hogy valamit az ember lelkéből, szellemi-spirituális lényegéből fogunk látni. Vajon megtörténik-e ez itt? Vajon felfoghatjuk-e a csontokat az emberi benső biológiai metaforáiként? A koncepció Horváth Dániel festőművész-kurátoré, aki a budapesti Képzőművészeti Egyetemen és az egri Eszterházy Károly Katolikus Egyetemen is tanít anatómiát – a kiállításra a hallgatók munkáiból válogatott. De Horváth az anatómia oktatásában láthatóan túllép a hagyományos éthoszon, amely Magyarországon a Barcsay-féle anatómiai szemlélet követését és továbbadását jelenti. Ugyanis azt – a technikai-digitális fejlődést tekintetbe véve – olyan eszközök használatán keresztül közvetíti, amelyek meghatározzák nemcsak a művészeti kifejezéshez kínálkozó lehetőségeinket, hanem technicizálódott és medialiszt nyelvünket, világképünket is. Ennek megfelelően láthatunk itt fotókat, videókat, festményanimációkat, funzine-okat, de hagyományos műformákat is, rajzokat, objekteteket, installációkat. Az összes alkotás arra törekszik, hogy az embert a csontjain keresztül vizuálisan leírja.

Milyen jelentései és kontextusai vannak vizuális hagyományunkban a csontváznak? Az anatómiai stúdiómban és az orvosi-biológiai képzésben az oktatás objektív tárgyaként, médiumaként van jelen. A művészetben a horrorisztikus esztétikai hatást szolgálja, s nemcsak, hogy önálló szubjektivitással van felruházva, hanem akár az emberen túli, transzcendens erővel is. Van-e itt efféle elrettentő és szorongást keltő ereje az emberi csontvázakat valójában nem is látunk. Pontosabban látunk két röntgenfelvétellel emlékeztető fotót, amelyeken elmosódottan jelenik meg egy nő- és egy férfialak (Gacsályi Báborka Test-kép I-II.), de ezeket sem háborzongató szellemekként érzékeljük, hanem egyszerűen a test esztétizált, egyúttal idealizált reprezentációjaként. Egyébként inkább töredékek jelennek meg: az ember legbelső, biológiai metaforákon keresztül kifejeződő „lényegének” a töredékei – csonttöredékek. Látunk sok-sok kézfejet (Éles Melinda, Oroszi Renáta, Somorjai Kinga Cseperke kézfejeit például), bordázatot, koponyát, de látunk súlytalanul lebegő, beazonosíthatatlan csontdarabokat is.



Borza Emese: Cím nélkül (objekt); Szabó Erzsébet: Cím nélkül (fotók)

A 19. századi romantikus felfogás szerint a töredékben egy nagyobb egész fejeződik ki. Ami nem azt jelenti, hogy a töredékben az egész kimondhatóvá válna, ellenkezőleg, a kimondhatatlanság van jelen benne – de éppen ezáltal tud utalni egy nagyobb egészre, amit inkább végtelennek nevezhetünk.



7029  
7029  
7029





Ennek a fajta töredékfelfogásnak emblematikus megfogalmazását adja Friedrich Schlegel: „A töredéknek, egy kis műalkotás gyanánt, teljesen le kell válnia a környező világról, és önmagában kell teljesnek lennie, akár egy sündisznónak.”<sup>1</sup> Azaz elkülöníthetőnek, önmagában is megragadhatónak és beazonosíthatónak kell lennie annak a fajta töredéknek, amelytől a romantikusok a még nagyobb teljesség felmutatását remélték. Egy kézfej vagy egy koponya mindenképpen ilyen töredéknek tekinthető, hiszen ezek önmagukban is képesek reprezentálni az embert. Az emberi fej a gondolatok helye, azaz az ember szellemi-lelki mivolta kifejeződik benne. Ha ez az emberi fej vázát jelentő csonton keresztül történik, akkor a testi-mivolt is előtérbe kerül. A kézfej az embernél úgyszintén a racionalitáshoz kötődik, a kéz tevékenységében gyakorlati síkon mutatkozik meg az ész használata. Mindkettő utalni képes tehát az ember testi-szellemi teljességére. S ha ezek ráadásul esztétizáltak vannak megjelenítve, mint például Borza Emese objektje, a csipkével és szalaggal kombinált gipszkoponya; vagy ha egymás mellé rendezett fotogramok által rajzolódik ki egy sajátos vizuális ritmus (Oroszi Renáta munkája), akkor azt mondhatjuk, hogy a művészeti erő a töredékben hordozott végtelenség megmutakozását igyekszik elősegíteni.

Ugyanakkor a 21. századi ember létérzékelése jelentősen megváltozott a 19. századhoz képest. A fragmentáltság számunkra egészen más jelentést hordoz, s kevésbé teszi lehetővé a transzcendens megtapasztalását. Számunkra a töredékben sokkal inkább a részlegesség és a széttöredezettség árnyéka kísért. Míg a romantikusok az önmagával való nem-azonosságot a kiteljesedés lehetőségeként látták, addig mi már ebben sokkal inkább a hiányt, a réseket, az összeilleszthetlenséget tapasztaljuk meg. Ez a jelentés a test töredékessé válásának a felmutatásában különösen erőteljesen megnyilvánul. A töredékességben mi már távolról sem valamiféle esztétikai aspektust látunk, hanem az emberi életet fenyegető pusztulás erejét és lehetőségét, ami nem is csak a testet aprítja darabjaira, hanem magát az emberi egzisztenciát.

De itt többségében olyan töredékek, olyan csontdarabok vannak fénybe állítva, amelyek a csonkolt testre utalnak – mint Likár Gréta említett, Súlytalan csontok című művén. Vagy Hajba Lídia Magdolna objektjén (Csigolya-gyűrű), ahol üveglap alatt szétszórva hevernek a csonttöredékek. Siklódi Fruzsina hanginstallációja, Erdélyi Kitti Csontzene című videómunkája a csont fűrésszel való reszelését, felaprítását, az egyes darabok összeütközését rögzíti, morbid zenei kompozíciót teremtve a hangokból, ilyen módon a csontot megfosztja eredeti jelentésétől és funkciójától.

---

1 Földényi F. László fordításában (Kritische Friedrich-Schlegel-Ausgabe, hg. von Ernst Behler unter Mitwirkung von Jean-Jacques Anstett und Hans Eichner. I. Abt., Bd. 2, München, Paderborn, Wien: Schöningh; Zürich: Thomas, 1958 ff. 197. o.). Lásd: Földényi F. L.: Az Egész árnyéka. A romantikus töredékről. In: <http://www.jelenkor.net/archivum/cikk/142/az-egesz-arnyeka>

Mindez egyértelműen mutatja számunkra, hogy a kiállításon egy megváltozott emberkép jelenik meg. Hans Belting ír arról egy esszéjében, hogy amikor testalakokat látunk egy képzőművészeti alkotáson, ott az mindig az ember felmutatására szolgál. S hogy a testábrázolások története megírható volna úgy, mint az emberábrázolás története.<sup>2</sup> Ugyanis korról korra változott, hogy az embert miféle eszmények, az adott kor paradigmájának miféle értékrendje alapján jelentették meg. Ezen teória felől egyértelműnek tetszik, hogy a 21. század poszthumanista emberképe a széttöredezett test képével azonos. Ez a széttöredezettség kifejezi a testi identitás előtérbe kerülését, hiszen mindig is a testre volt jellemző a heterogenitás, szemben a szellem önmagával való egybeesésével, irányíthatóságával. A testet vágyai, ösztönei szétfeszítik, széthúzzák, uralhatatlanná teszik – a 20. századi testképben ez volt hangsúlyos. A 21. században viszont már nemcsak a középpontonélküliség a döntő, hanem a szétforgácsolódás mind biológiailag, mind spirituálisan megélt tapasztalata is. Jelenkorunkban a szétforgácsolódás mellett ott van a hiány másféle betöltésének igénye és lehetősége: a testprotézisek által való kiegészítés, ami immár nem is csak a külsőt érintő esztétikai és orvosi beavatkozást jelenti, hanem a belső átalakítását akár gépek, akár mesterséges intelligencia beültetése révén, illetve a test teljes eltüntetését a digitális éntudat és a szimuláció különböző formái mögött. A hiány protézisekkel való betöltésére Sved Angelika munkájában történik utalás, de nála nem a jelenkori biotechnológiai átalakulások, és nem is a jövőbeli testkép jelenik meg, hanem a régmúlt (bizonyos törzsek) torz szépséget elérni kívánó testmódosításai.

A poszthumanizmus másik fontos kérdése az emberhatárok átlépésének, más létformákkal való keveredésének a lehetőségére irányul. Az emberhatárokat itt a biológiai test határai fejezik ki. Emblematikus az a mű, amely a meghívóra is rákerült: Thernesz Emma digitális grafikája. Ez a testtöredék mintha az emberi kézfej csontozatát mutatná, de nem öt, hanem hét ujját látunk. Hat ujjja volt a zseniknek és a táltosoknak. A héтуjjú ember talán az a transzhumán létező, aki ugyan még nem lett belőlünk, de már megsejtettük magunkban – ennyiben valóban felmutat valamit az ember belső lényegéből, testi-lelki-szellemi identitásából. Ez az ujjperecekből, a tenyér aprócska csontjaiból álló szerkezet elénk állítja azt az embert, akivé – a technikai-digitalizációs forradalom és a génmanipuláció korában – leszünk: furcsa, önmagunk egységességét, identitását elvesztő lények, talán szörnyalakok, akik Istentől és az Isten által ránk ruházott idealitástól egyre messzebb kerülünk; talán ahhoz a mitológiai sárkányhoz közelítünk (ki tudja, talán éppen hét ujjja volt), akit Szókratész Tüphonként emleget, amikor barátjával, Phaidrosszal az Ilisszosz partján sétál.

*SZÉPLAKY Gerda esztéta*

---

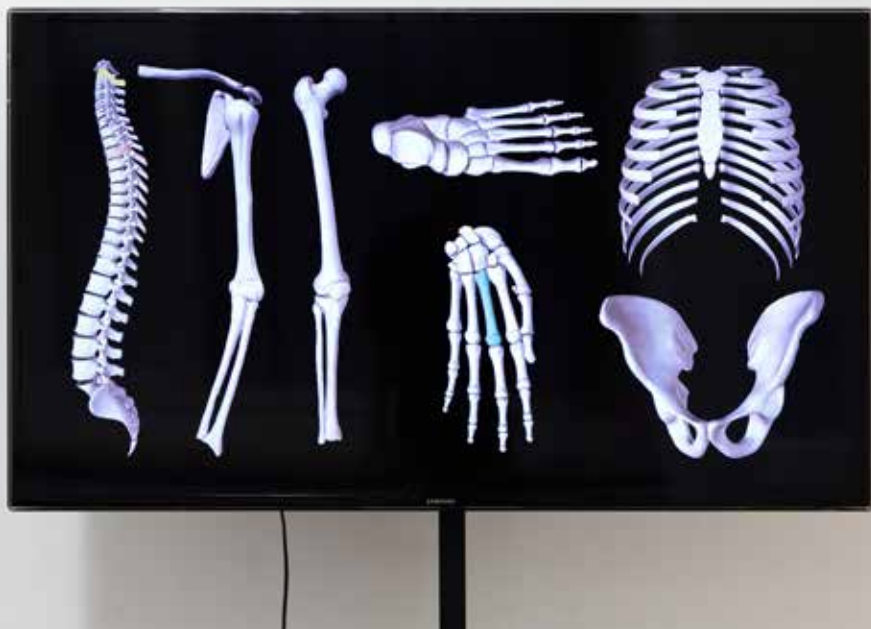
2 Vö. Hans Belting: A test képe mint emberkép (Kelemen Pál fordítása). In: *Vulgo* 2003/2. 34–53.



Bajzek Zsófia: Kézfej és lábfej tésztából. UJJ(donságok)



Bajzek Zsófia: Kézfej és lábfej tésztából. Ujj(donságok)



Csajbók Martin: Zenetómia



Bölöni Szidónia: Láthatatlansággal rejtőzünk



Támba Vince: Cím nélkül

# BARCSAY SEM TETT VOLNA MÁSKÉPP

## INTERJÚ HORVÁTH DÁNIEL FESTŐMŰ- VÉSSZEL, EGYETEMI OKTATÓVAL, A KIÁLLÍTÁS KURÁTORÁVAL

***2015 óta tanítasz az egri Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Képzőművészeti és Művészetelméleti Intézetében és a Magyar Képzőművészeti Egyetemen anatómiát. Mit jelent tulajdonképpen a művészi anatómia?***

A művészi anatómia nem azonos az aktbrázolással, az egyik másik műfaj. Az anatómia az emberi test funkcionális működésével foglalkozó csont- és izomtani elmélet. Az orvosi anatómiától eltérően nem tér ki a belső szervekre, hiszen a képzőművészt az emberi test külső láttatása érdekli. Ugyanez volt a kikötés a most kiállított projektmunkáknál is, hogy funkcionális, mechanikai dologról legyen szó, amelyben elsősorban nem az erotika vagy a szép test a téma.

***Mi a célja és a feladata a művészeti egyetemeken a művészi anatómiaoktatásnak és a Barcsay-féle módszereknek?***

Az anatómiaoktatás fő célja a művészi látás kialakítása, illetve az, hogy az emberi arányrendszer, az emberi test működése a hallgatók kisujjában legyen. Az első évben csonttant, a második évben izomtant tanulnak a diákok, egy elméleti és három, az elméletet követő, ahhoz kapcsolódó rajzi óra keretében. Az előadás után az eredeti csontvázból készül egy, az adott pozíciót bemutató beállítás. Ezt és emellett egy azonosan beállított élő modellt kell megfigyelnie és lerajzolnia a hallgatónak úgy, hogy a modellről készülő rajzba bele kell rajzolnia a csontokat.

Én magam is Kiss Tibor anatómia-kurzusára jártam, aki egy az egyben Barcsay utódja volt, mindent tudott és professzionálisan magyarázta el az anatómia csont- és izomtánát. Rajztudása tökéletes volt, pedagógiája és humora is Barcsayt követte.



***Mit gondolsz a Barcsay-féle anatómia-oktatás módszeréről? Relevánsnak tartod ma is, vagy inkább azok közé tartozol, akik szerint a 21. században már egy kicsit elavult akadémikus tantárgy a művészeti oktatásban?***

Az anatómia-oktatást nagyon fontosnak tartom a művészeti oktatásban: az emberléptékben való gondolkodás az ember sajátja, és akkor is jó, ha a hallgató megszerzi ezt a tudást, ha később absztrakt festővé vagy performansz-művésszé válik. Az anatómia racionális, egzakt dolog, ami ritka a művészet vonalán. Egy viszonyítási alap, amiben az alkotó önmagáról tanul, és eközben olyan gondolati, filozófiai távlatok nyílnak meg előtte, amelyek fontos művészi-tartalmi kérdéseket érinthetnek.

Emellett az anatómiai rajz gyakorlása jó alkalom, ürügy arra, hogy a hallgató a látását, a figyelő agyát megmozgatva, használva kreatívabbá tegye magát és meg tudjon alkotni egy kétdimenziós képet a háromdimenziós valós látványból, és később ez ne jelentsen számára problémát. Maga a képalkotás mint olyan az anatómiaórák témája. A Képzőn nincs más kötelező rajzi oktatás – legfeljebb a szobrászoknak szobrászrajz – ezért ez egy olyan kurzus, amire óriási szükség van.

***Miért változtattál mégis az eredeti Barcsay-módszeren?***

Bár még mindig relevánsnak és jó módszernek tartom, ezzel együtt azt gondolom, hogy nem szükséges mindenáron ragaszkodni hozzá, ha az aktuális helyzet mást kíván. Barcsay mester sem tett volna másképp. A mesternek joga van ahhoz, hogy változtasson a módszeren, ha az személyes kreativitásra szorul – ahogy ennek, a művészi szubjektív feldolgozásnak a lehetőségét ajánlottam fel projektmunkaként a hallgatóknak is a hagyományos rajzi anatómiakurzusomon belül, kiegészítve az elméleti és rajzi feladatokat.

***Milyen problémával találkozottál a tanítás során, mi ez a bizonyos másik helyzet?***

A jelenlegi felsőoktatás sajátja, hogy a hallgatói létszám növelése azt eredményezi a művészeti oktatásban, hogy a hallgatók rajzi, térbeli, kompozíciós felkészültsége nem feltétlenül felel meg a korábbi igényeknek, és egyre jobban hígul. A kortárs képzőművészeti szemléletmód pedig látszólag szintén nem követeli olyan egyértelműen ezt a tudást, mint korábban. Már az én időmben is érezhető volt ez, ma pedig komoly nehézséget jelent. A Barcsay-féle módszer – ami egyébként jól működő módszer lenne a mai napig – kiegészítésre szorul.

Ez a helyzet, probléma megoldásra várt: először a rajzi képzéssel foglalkoztam, a hallgatók rajzi fejlesztését tűztem ki célul, aztán más megoldást kerestem. A Képzőn köztöttebb volt a dolog, mert ott története van az anatómia-képzésnek, Egerben azonban picit szabadabban változtathattam, ezért kipróbáltam valami mást, és az elméleti előadások és rajzi feladatok mellett, 2019-től kiadtam azt a projektfeladatot, aminek az eredményeit ebben a kiállításban láthatjuk.

### ***Mi volt ez a feladat?***

Az volt a feladat, hogy a művészi anatómia témájában készítsenek a hallgatók egy önálló, nem stúdium-, nem tanulmányjellegű, hanem saját művészi szubjektumukat is megjelenítő alkotást. Nem volt kikötés, hogy milyen médiumban alkossanak, de jeleztem nekik, hogy próbáljanak a szakjuktól eltérő technikában gondolkodni. Tehát szabad volt a médium- és műfaji választás – bármilyen izgalmas, elvetemült ötlet megvalósulhatott. A feladat a szabad kísérletezés terepévé válhatott, és ez számos – rajzi tudásban esetleg gyengébb, de kiváló művészi érzékkel megáldott – alkotótól nagyszerű munkákat eredményezett. Sokan persze mégis a saját műfajukban alkottak, de nagyszerű következménye lett ennek, hogy az anatómiai tudásukat a szakjukba integrálni tudták.

Mindig azoknak a megoldásoknak örültem, amelyek meglepőek voltak. Kevés rajzi munka, többségében fotó, videó, animáció készült, de volt olyan hallgató, aki például zenét írt. Ennek a végeredménye nem egy integráns tudás lett, hanem egy művészi alkotófolyamat megélése egy téma apropóján, aminek része lehetett a kísérletezés és a játékoság, ami mindenképpen kiegészíti az akadémikus, klasszikus anatómiaoktatást.



Horváth Rita- Vigh Krisztina: Protézisek



Sved Angelina: Torz szépségek (funzine)



Kelemen Annaróza: Fej vagy írás?

***A projektmunka nem a hagyományos feladatok helyett, hanem azok kiegészítéseként szerepelt?***

Igen. Három lábön állt a kurzus: elméleti tudásból vizsgáznuk kellett a hallgatóknak minden félévben, a második láb volt a rajzolás, a harmadik volt a projektmunka. Kétszer konzultáltunk róla, de alapvetően az volt a cél, hogy ezek a munkák a hallgatók önálló, autonóm alkotásai legyenek. Kezdetben tervet kértem be, javaslatot adtam, de nem szóltam bele a megvalósításba.

***Miért tartottad fontosnak, hogy ez az alkotáscsoport – és ezzel egy együtt a hagyomány tiszteletben tartó, mégis azt maivá transzponáló művészetpedagógiai módszered – egy kiállításban a közönség felé is láthatóvá váljon?***

Egy kiállítás megfelelő helyzet arra, hogy a közös munkánkat megmérettetésnek tegyük ki: volt-e, van-e értelme ilyesmivel kísérletezni. A kiállítótérben sétálva büszkeség tölt el, és a válasz egyértelmű: minőségi művek születtek, amelyek nem csak az egyetem falain belül állják meg a helyüket, hanem a nyilvánosság számára is érdekesek lehetnek.

***A Deák17 Galéria kiállítójában megvalósítva a 3 év alatt készült munkákból válogatott kiállítást, hogy látod, mik az eredményei ennek a kurzuskiegészítő módszernek?***

Az eredmény számomra mindenképpen egy pozitív visszajelzés, hogy igenis van értelme folyamatosan új módszerek integrálásán gondolkodni, hogy az autonóm alkotói folyamatot és a kreativitást oktatóként sem szabad egy percig sem elfelejteni. A hallgatók, alkotók szempontjából pedig csak remélni tudom, hogy a saját alkotói praxisukban is tudtam segíteni új utakat találni, legyőzni a megszokottság kényelmét vagy a félelmet az ismeretlentől.





Balról jobbra: Likár Gréta: Súlytalan csontok; Lackó Réka: Testrészek (videósorozat)



Balról jobbra: Drezbach Dóra: Handwrite;  
Thernesz Emma: Cím nélkül;  
Szépe Márta: Cím nélkül

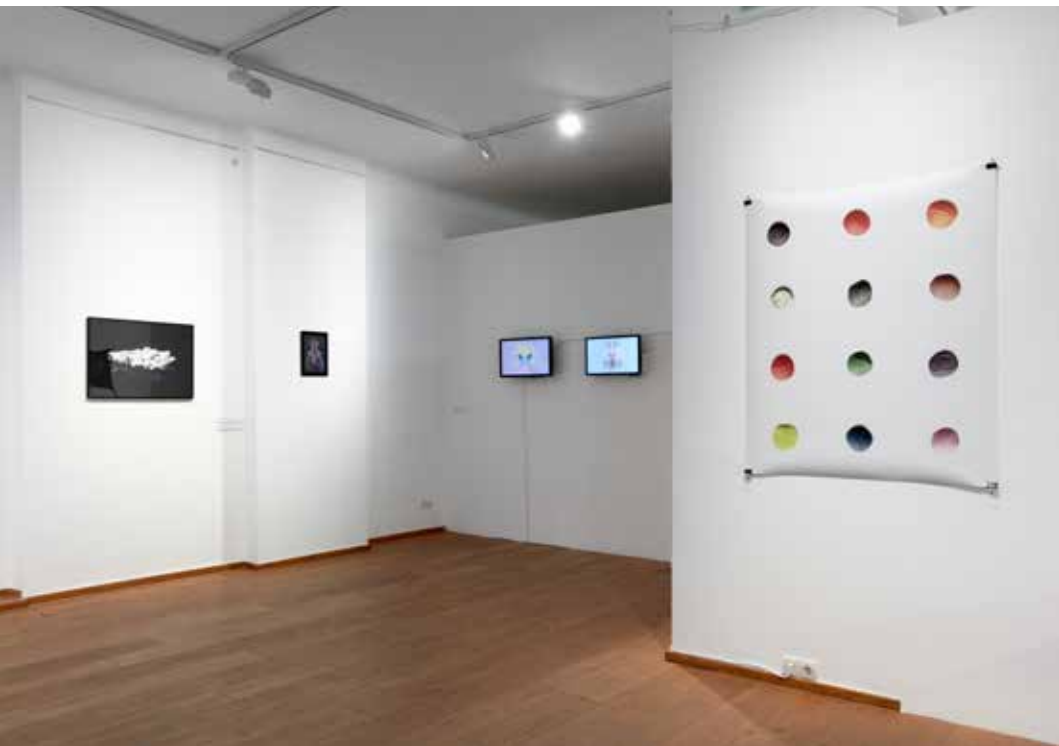


Balról jobbra: Láposi Zsófia: The anatomy of the letter;  
Böiöni Szidónia: Láthatatlansággal rejtözünk;  
Komendát Zsuzsanna: Bordakosár;  
Hajba Lília Magdolna: Csigolya-gyűrű;  
Bokor Dorottya: Cím nélkül



Az előtérben Bódor Gergő: Cím nélkül,  
Szurkos Boglárka: Kitöltés. A háttérben:  
Láposi Zsófia: The anatomy of the letter;  
Gacsályi Bíborka: Test-képek I., II.





Balról jobbra: Thernesz Emma: Cím nélkül;  
Szépe Márta: Cím nélkül;  
Kalázi Anna: Cím nélkül;  
Somorjai Kinga Cseperke: Ujjlenyomatok







Csoportfotó a kiállítókkal



Fotó a megnyitóról: Széplaky Gerda, Garami Gréta és Horváth Dániel

# KIÁLLÍTOTT MŰVEK

## EXHIBITED WORKS

**BAJZEK Zsófia:** Kézfej és lábfej téasztából. UJJ(donságok) (fotó és objekt) 2021

**BÁLINT Norbert László:** Cím nélkül (stencil) 2021

**BODA László:** Atlas (funzine) 2021

**BODÓR Gergő:** Cím nélkül (üveg-objekt) 2021

**BORZA Emese:** Cím nélkül (objekt) 2020

**BÖLÖNI Szidónia:** Láthatatlansággal rejtőzünk (kollázs) 2020

**CSAJBÓK Martin:** Zenetómia (zenés videó) 2020  
**CSÁSZÁR Veronika:** Anatomy class (animáció) 2021

**DRABIK Anna:** Művészeti Anatómia tanulókártya (kártyajáték terv) 2021

**DREZBACH Dóra:** Handwrite (fotó és videó) 2021

**ÉLES Melinda:** Cím nélkül (fotó) 2020

**ERDÉLYI Kitti:** Csontzene (zenés videó) 2019

**FEKETE Noémi:** Cím nélkül (fotó) 2021

**GACSÁLYI Bőborka:** Test-kép I-II. (fotó) 2020

**HAJBA Lída Magdolna:** Csigolya-gyűrű (objekt és fotósorozat) 2020

**HORVÁTH Rita – VIGH Krisztina:** Protézisek (objektek) 2019

**KALÁZI Anna:** Cím nélkül (festmény animáció) 2020-22

**KELEMEN Annaróza:** Fej vagy írás? (objekt és animáció) 2021

**KOMENDÁT Zsuzsanna:** Bordakosár (cérnarelief) 2020

LACKÓ Réka: Testrészek (videósorozat) 2020  
LÁPOSI Zsófia: The anatomy of the letter (grafikasorozat) 2020  
LIKÁR Gréta: Súlytalan csontok (fotó) 2021  
MAJNÁR Mónika: Cím nélkül (fotó) 2020  
MARTINECZ Nóra: Cím nélkül (fotó) 2020  
MEZEY Viktória: Cím nélkül (digitális grafika, gifek) 2020  
OROSZI Renáta: Kéz (fotogram) 2020  
SCHELL Réka: Utószó (fotósorozat) 2021  
SIKLÓDI Fruzsina: Cím nélkül (zene) 2020  
SOCZÓ Tamás Sándor: Sleipnir I-II. (ceruzarajz) 2020  
SOMORJAI Kinga Cseperke: Ujjlenyomatok (fotó) 2020  
SVED Angelika: Torz szépségek (funzine) 2020  
SZABÓ Erzsébet: Cím nélkül (fotó) 2020  
SZURKOS Boglárka: Kitöltés (grafika) 2020  
SZÉPE Márta: Cím nélkül (lakkfilc-grafika) 2021  
TÁMBA Vince: Cím nélkül (grafika) 2020  
THERNESZ Emma: Cím nélkül (digitális grafika) 2020  
TOME CZ Dániel: Cím nélkül (videó) 2020  
VIGH Virág: Cím nélkül (fotó) 2020







# AUTONÓM ANATÓMIA

## AUTONOMOUS ANATOMY

2022.10.21. – 2022.12.17.

BAJZEK Zsófia / BÁLINT Norbert László / BODA László / BODÓR Gergő / BORZA Emese / BÖLÖNI Szidónia / CSAJBÓK Martin / CSÁSZÁR Veronika / DRABIK Anna / DREZBACH Dóra / ÉLES Melinda / ERDÉLYI Kitti / FEKETE Noémi / GACSÁLYI Bíborka / HAJBA Lídia Magdolna / HORVÁTH Rita / KALÁZI Anna / KELEMEN Annaróza / KOMENDÁT Zsuzsanna / LACKÓ Réka / LÁPOSI Zsófia / LIKÁR Gréta / MAJNÁR Mónika / MARTINECZ Nóra / MEZEY Viktória / OROSI Renáta / SCHELL Réka / SIKLÓDI Fruzsina / SOCZÓ Tamás Sándor / SOMORJAI Kinga / Cseperke / SVED Angelika / SZABÓ Erzsébet / SZURKOS Boglárka / SZÉPE Márta / TÁMBA Vince / THERNESZ Emma / TOME CZ Dániel / VIGH Krisztina / VIGH Virág

Kurátor / Curator: HORVÁTH Dániel

Deák17 Gyermekek és Ifjúsági Művészeti Galéria  
Budapest, 2022

ISBN 978-615-6116-11-6

Az interjút készítette/ Interview by: GARAMI Gréta

Angol fordítás / English translation: Kenneth HANCOCK

Kiadványterv és nyomdai előkészítés / Design and prepress: HURTON Tamás

D17 arculat és kiadvány sorozatterv / D17 image and layout series design:  
SZIGETI G. Csongor

Fotók / Photos: BIRÓ Dávid, BILÁK Krisztina

Felelős kiadó / Published by: Deák17 Gyermekek és Ifjúsági Művészeti Galéria,  
GARAMI Gréta

Cím / Address: H-1052, Budapest Deák Ferenc u. 17. I. emelet

Tel. / Phone: +36 1 266 0482

Email: [info@deak17galeria.hu](mailto:info@deak17galeria.hu)

Facebook: [facebook.com/deak17galeria](https://facebook.com/deak17galeria)

Web: [www.deak17galeria.hu](http://www.deak17galeria.hu)



A Fővárosi Önkormányzat fenntartásával működő Deák17 Gyermek és Ifjúsági Művészeti Galéria állandó és időszaki kiállítások, képző- és iparművészeti tárlatok, szakmai beszélgetések és különböző művészetpedagógiai foglalkozások szervezésével járul hozzá a 3 és 23 év közötti fiatalok művészeti neveléséhez.

*Deák17 Youth Art Gallery, which is also a public space and an art education center, aims at filling the gap in art education, patronage, and talent education for the young generation aged between 3 and 23 on national and international levels. In this context, the Gallery shows permanent and temporary exhibitions, and provides space for professional dialogue in the form of workshops and other educational activities.*

